

Historie juridische vastlegging Lob van Gennepe

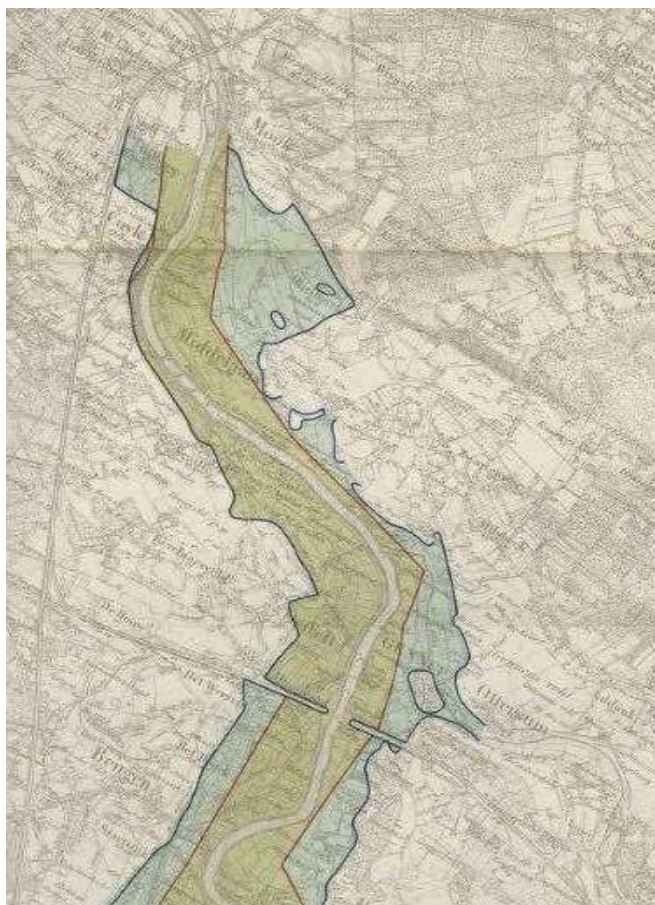
Wanneer is bepaald dat de Lob van Gennepe tot het rivierbed behoort?

De Lob van Gennepe behoort juridisch gezien al lange tijd tot het rivierbed. De historie van de juridische vastlegging van het rivierbed is als volgt:

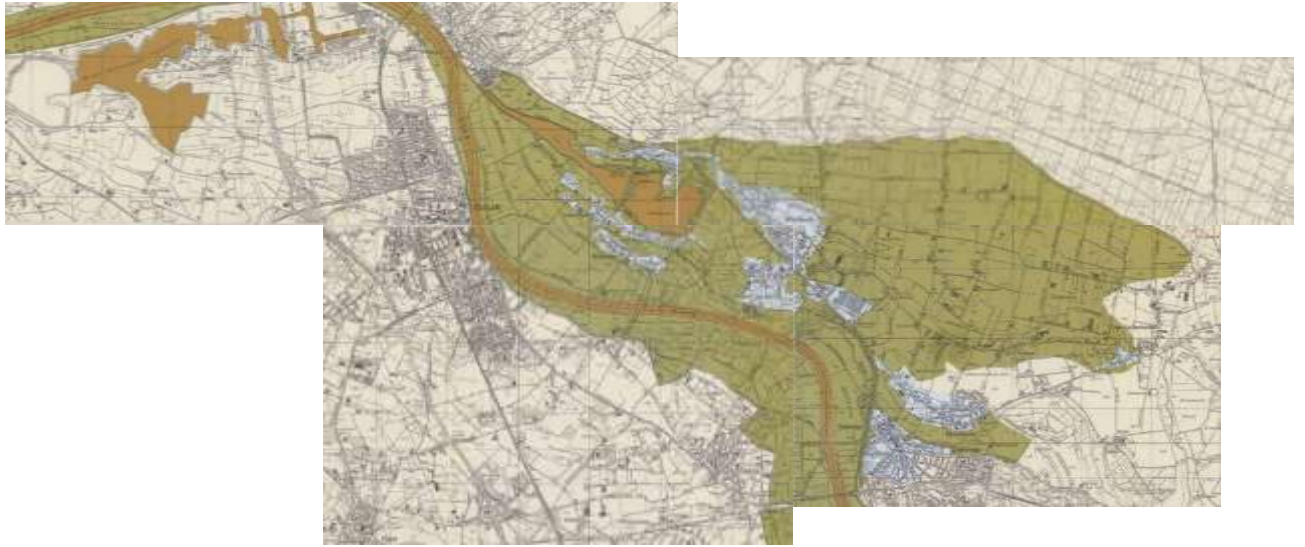
- **Wet van 28 februari 1891:** Deze wet strekte ter bescherming van 's Rijks waterstaatswerken, o.a. de Maas. Op basis van een algemene maatregel van bestuur konden talrijke activiteiten in (onder andere) de rivieren worden gereguleerd. Daartoe konden vergunningen worden verleend.
- **Rivierenwet van 9 november 1908:** In artikel 3 par. 2 wordt het winterbed gedefinieerd: De oppervlakte tussen het zomerbed en de buitenkruinlijn van de hoog water kerende dijken en, waar deze niet bestaat, tussen het zomerbed en de hoge gronden, die het water bij de hoogste stand keren (...) Het gebied van de Lob van Gennepe, met als begrenzing van de hoge gronden zoals de stuwwal, behoorde dus tot de rivier de Maas. De natuurlijke omstandigheden bepaalden waar het oppervlaktewaterlichaam ligt. In het bedijkte gebied reikt de rivier tot de buitenkruinlijn van de dijk, in het onbedijkte gebied tot de hoge gronden, die het water bij de hoogste stand keren. Volgens artikel 5 par. 1 mochten alleen met vergunning in het winterbed bepaalde werken, bouwwerken, heggen, omheiningen en noodkeringen ontstaan. Artikel 6 maakte het mogelijk bij algemene maatregel van bestuur gedeelten van het winterbed aan te wijzen waar de vergunningplicht buiten toepassing bleef.
- In het **Besluit van 9 juli 1914** (dat is herzien met het **Besluit van 24 februari 1916**) is waarschijnlijk voor het eerst bepaald waar in het gebied werken zonder vergunning mogen worden verricht. In de Rivierenwet is in art. 3 par. 2 gedefinieerd wat het winterbed is (zie hiervoor). Op een kaart bij het Besluit van 9 juli 1914 is met lichtblauw aangegeven voor welke gebieden geen vergunning nodig is. Zie figuur 1 onderaan het document. Het met blauw aangegeven gebied is niet gewijzigd met het Besluit van 24 februari 1916.
- In het **Besluit van 6 maart 1998** (<https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-1998-164.pdf>) zijn de kaarten van 1916 herzien. In de Nota van toelichting is aangegeven dat de grenzen op kaarten van 1916 niet meer overeenkwamen met de huidige situatie. De nieuwe fysieke omgeving maakte het volgens de toelichting nodig de begrenzingen van het Rivierenwetgebied aan te passen. Deze aanpassing betrof het gebied waar een vergunning volgens de Rivierenwet (art 5 par. 1) voor activiteiten nodig was. Nog steeds was de begrenzing van de Maas gebaseerd op de Rivierenwet, maar in het besluit van 6 maart 1998 werd duidelijk op kaart actueel vastgelegd waar de rivier zich zou bevinden. In dat gebied werden bepaalde werken alleen na een vergunning toegestaan. Het besluit van 6 maart 1998 volgde op het vaststellen van de Beleidslijn ruimte voor de rivier in 1996. De Beleidslijn Ruimte voor de rivier is vastgesteld na de hoogwaters in 1993 en 1995. Het Rijk maakte hiermee haar beleid bekend voor behoud van rivier en haar regels voor gebruik van het winterbed. Zie figuur 2 onderaan het document.
- Door middel van een **wijziging van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken van 21 december 1999** werd de Rivierenwet ingetrokken. De Rivierenwet is opgegaan in de Wet beheer rijkswaterstaatswerken. Met een wijziging van de Wet beheer rijkswaterstaatswerken van 9 december 1999 werd mogelijk gemaakt de begrenzing van de rivier bij algemene maatregel van bestuur te regelen.
- Door vaststelling van het **Besluit rijksrivieren van 12 april 2001** is de begrenzing van de rivier en de daarbij horende afspraken voor het gebruik van waterstaatswerken geactualiseerd. Een onderverdeling werd gemaakt in gebied waar geen vergunningplicht volgens de Wet beheer

rijkswaterstaatswerken geldt (groen, kernen/bebouwd gebied), gebied waar wel een vergunningplicht geldt (lichtblauw gebied) en de met een rode lijn aangegeven begrenzing van de hoogwaterkerende gronden. Voor activiteiten in het gele gebied geldt geen vergunningplicht. Voor activiteiten in het lichtblauwe gebied met geldt dat deze zijn toegestaan, mits aan voorwaarden wordt voldaan zoals het compenseren van het volume. Zie figuur 3 onderaan het document.

- De **wijziging van het Besluit rijksrivieren van 18 juli 2009** bevat wijzigingen waardoor hier en daar meer praktisch werkbare begrenzingslijnen ontstonden.
- Nu geldt de **Waterwet van 29 januari 2009 (in werking 22 december 2009)**, inclusief Waterbesluit en Waterregeling. In deze wet is onder andere de Wet beheer rijkswaterstaatswerken opgegaan. Op grond van de Waterwet wordt bij algemene maatregel van bestuur (het Waterbesluit) geregeld welke watersystemen in beheer zijn bij het Rijk. Daartoe behoort de Maas. Op kaarten bij de Waterregeling (<https://www.helpdeskwater.nl/onderwerpen/wetgeving-beleid/waterwet/kaarten/kaart-waterregeling/>) is de beheergrens van het Rijk van de Maas aangegeven met inbegrip van de gebieden waar een vrijstelling geldt van de vergunningplicht gebruik rijkswaterstaatswerken. Zie figuur 4 onderaan het document.
- De **Beleidsregels grote rivieren zoals vastgesteld op 12 juli 2006 en de vigerende kaart van 1 juli 2015** geeft concreet aan welke regels gelden voor het gebruik van het watersysteem. Op kaart is aangegeven waar het stroomvoerend regime geldt (blauw), waar het bergend regime geldt (groen) en waar vrijstelling van de regels van het Waterbesluit van toepassing zijn (geel). Zie figuur 5 onderaan het document.



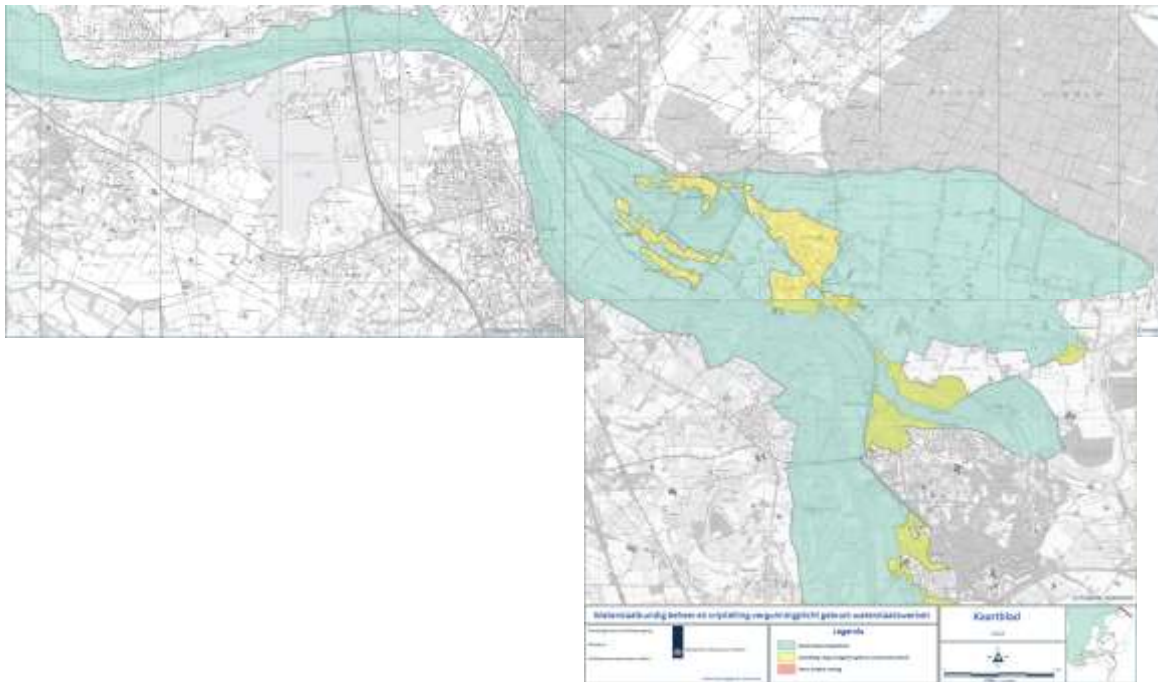
Figuur 1: Kaart bij Besluit van 24 februari 1916, met in geel het stroomgebied van de Maas en in lichtblauw de gebieden waar geen vergunning nodig is.



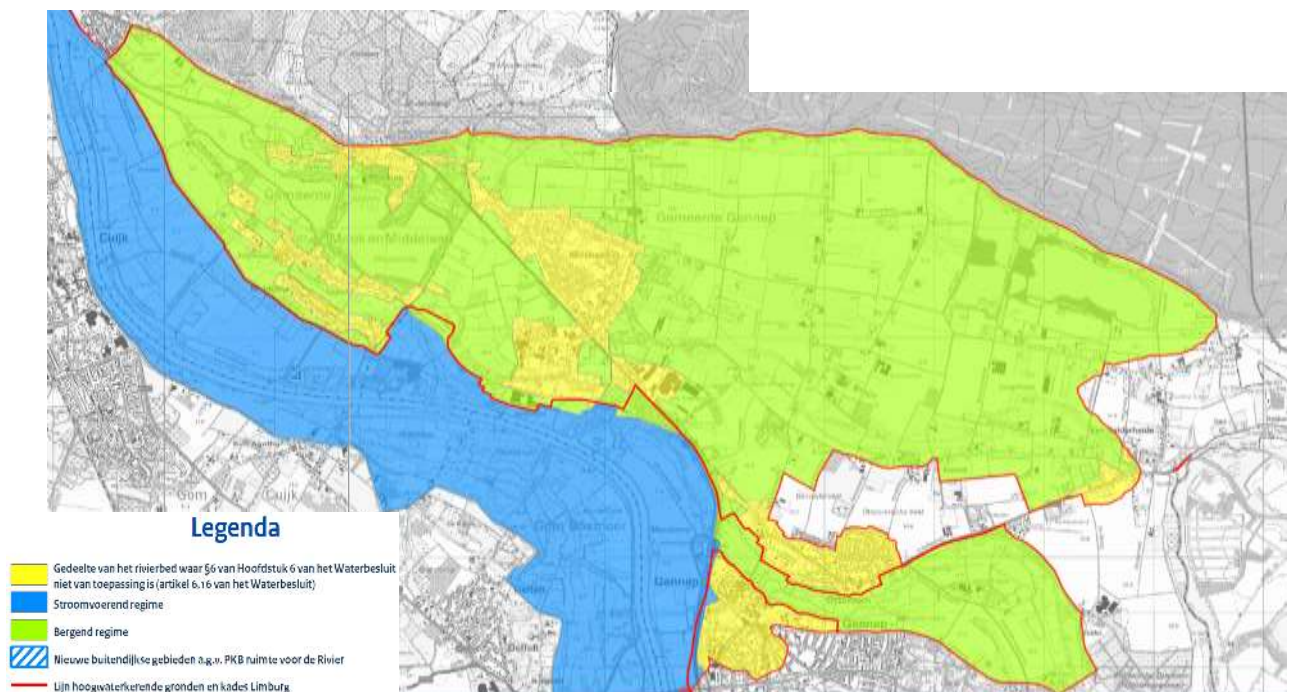
Figuur 2: Kaart bij Besluit van 6 maart 1998, met in bruin het zomerbed, in mosgroen het winterbed en in lichtblauw het winterbed waar geen vergunningplicht geldt.



Figuur 3: Kaart bij Besluit rijksrivieren van 12 april 2001, met in lichtblauw het rivierbed met vergunningplicht, in lichtgroen het gebied waar geen vergunningplicht geldt en met rode lijn de hoog waterkerende gronden.



Figuur 4: Kaart bij Waterregeling, behorende bij Waterwet van 29 januari 2009, met in lichtblauw het rivierbed en in geel het gebied waar geen vergunningplicht geldt.



Figuur 5: Kaart die sinds juli 2015 geldt bij de Beleidsregels grote rivieren, met in blauw gebieden waarvoor het stroomvoerend regime geldt, in groen het bergend regime en in geel de gedeelten van het rivierbed waarvoor geen vergunningplicht geldt.